

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ім. І.Ф.КУРАСА

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2 (557)
березень–квітень 2021

Головний науковий редактор:

академік НАН України *ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ*

Редколегія:

Геннадій Боряк (заступник головного наукового редактора), *Владислав Верстюк*, *Степан Віднянський*, *Віктор Горобець*, *Олександр Гуржій*, *Андреа Граціози* (Неаполь, Італія), *Віктор Даниленко*, *Олександр Донік* (заступник головного наукового редактора, відповідальний за випуск), *Роман Дрозд* (Слупськ, Польща), *Станіслав Кульчицький*, *Олександр Лисенко*, *Володимир Литвин*, *Іван Патриляк*, *Руслан Пиріг*, *Сергій Плохій* (Кембридж, МА, США), *Олег Рафальський*, *Олександр Реєнт* (заступник головного наукового редактора), *Володимир Ричка*, *Олександр Рубльов*, *Петро Сас*, *Франк Сисин* (Торонто, Канада), *Валерій Солдатенко*, *Ігор Соляр*, *Тетяна Таїрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *Володимир Троцинський*, *Олександр Удод*, *Юрій Шаповал*, *Олексій Яс*

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту історії України
НАН України, протокол №3 від 30.03.2021 р.

«Український історичний журнал» включено до Переліку наукових фахових видань України,
категорія «А» (наказ МОН України від 17.03.2020 р. №409)

Відповідальний секретар:

В'ячеслав Григор'єв

Редактори:

В'ячеслав Григор'єв
Ольга Донік

Макет і верстка:

Аліна Михайлова-Зінченко

Електронна версія:

🌐 uhj.history.org.ua/uk
🌐 history.org.ua/uk

«УДЖ» індексується в міжнародних науко-
метричних базах даних: EBSCO, ESCI (Web of
Science Core Collection), Google Scholar, Slavic
Humanities Index

Формат 70x100/16. Гарн. EB Garamond
Папір офсет. №1. Друк офсет. Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 300 прим. Зам. №374. Підписано до друку 05.05.2021 р.
Свідчення про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації серія КВ №24263-14103ПП
видане Міністерством юстиції України 27.12.2019 р.

Віддруковано з оригінал-макета у ТОВ «ДІА»
Свідчення ДК №1149 від 12.12.2002 р.
Адреса: вул. Васильківська, 45, оф.400
м. Київ, Україна, 03022
Тел./факс: +380 (44) 257-16-15
E-mail: dia_1997@ukr.net

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957.
Published 6 times a year. Editor-in-chief Valerii Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevskoho, office 501,
Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УДЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

- Ричка В. (Київ).** З історії міського (само)управління Київської Русі 4
- Волощук М. (Івано-Франківськ).** Русини-міщани малопольських міст XIII–XIV ст.: проблеми пошуку та ідентифікації 19
- Донік О. (Київ), Опря Б. (Кам'янець-Подільський), Федьков О. (Кам'янець-Подільський).** Політичні партії та селянство в українських губерніях Російської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.: соціоментальні й інституційні чинники взаємодії 29
- Романов С. (Луцьк).** Історичний дискурс Лесі Українки: література як форма пізнання (до 150-річчя з дня народження) 48
- Клименко Н. (Київ), Дудар О. (Київ), Беззуб Ю. (Київ).** Гендерні уявлення та практики на Буковині кінця XIX – початку XX ст. у світлі еґо-документів О.Кобилянської 65
- Автушенко І. (Київ), Буглай Н. (Миколаїв).** Конформізм і нонконформізм творчої інтелігенції в радянській Україні 1920–1930-х рр.: проблема вибору 80
- Комарницький О. (Кам'янець-Подільський), Недошитко І. (Тернопіль).** Більшовизація студентів педагогічних закладів національних меншин в УСРР/УРСР 1920–1930-х рр.: мета, засоби, завдання 93
- Вронська Т. (Київ), Пилипчук В. (Київ), Беланюк М. (Київ).** Цивільне населення радянської України в полі зору військових трибуналів: регламентація каральних практик (1918–1959 рр.) 112
- Потапенко Р. (Переяслав).** Науково-освітня інтелігенція в умовах ідеологічних трансформацій періоду «перебудови» 129

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРІОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

- Боряк Г. (Київ), Лобузін К. (Київ), Юркова О. (Київ).** Цифровий архів Голодомору в Україні 1932–1933 рр. як універсальний джерельний мережевий ресурс: документальний та візуальний сегменти проекту 138
- Савчук І. (Київ).** Становлення геоісторії як міждисциплінарного напрямку у суспільних науках Франції другої половини XX ст. 154

НА ДОПОМОГУ ВИКЛАДАЧЕВІ ІСТОРІЇ

Кульчицький С. (Київ). Ленінська держава-комуна як інструмент побудови спотвореного світу 167

MISCELLANEA

Русина О. (Київ). До питання про київське літописання XIV–XVII ст. 186

РЕЦЕНЗІЇ й ОГЛЯДИ

Наукове товариство імені Шевченка: Енциклопедія. – Т.1–4 (*О.Ясь, Київ*) 196

Бажан О. Петро Шелест: «Вірю в розквіт моєї рідної України...» (*Р.Пиріг, Київ*) 199

Кудряченко А. Федеративна Республіка Німеччина: засади демократичного сходження (*А.Мартинов, Київ*) 207

Антропологічний код української культури і цивілізації (*Л.Буряк, Київ*) 211

ХРОНІКА

Шніцер І. (Ужгород), Боровець І. (Кам'янець-Подільський). Міжнародна наукова онлайн-конференція «Актуальні проблеми історії та міжнародних відносин (на пошану С.В.Віднянського)» 217

Нємченко І. (Одеса). XIII читання пам'яті професора П.Й.Каришковського 223

ЮВІЛЕЇ

Вегеш М. (Ужгород), Іваненко О. (Київ). До 70-річчя доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України С.Віднянського 225

Калакура Я. (Київ). До 70-річчя доктора історичних наук, професора М.Юрія 231

Боряк Г. (Київ), Віднянський С. (Київ). До ювілею докторки історичних наук, професорки І.Матяш 234

Надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ 238